

D ů v o d y :

Rekurent přiznává správnost názoru rekursního soudu, že v příčině útrat odvolacího řízení není tu souhlasnosti rozsudků obou stolic při potvrzení rozsudku první stolice, a není tedy dán zákonný podklad pro povolení zajišťovací exekuce též pro tyto útraty (§ 371 čís. 1 ex. ř.), ale má za to, že zajišťovací exekuce měla být povolena v souzeném případě též pro odvolací útraty, poněvadž potvrzením rozsudku první stolice zůstal směnečný platební příkaz v platnosti, a útraty odvolacího řízení jsou příslušenstvím směnečné pohledávky, a lze tudíž podle § 371 čís. 2 ex. ř. povolit zajišťovací exekuci, byly-li proti směnečnému platebnímu příkazu podány námitky. Avšak útraty odvolacího řízení nevzešly u příležitosti vydání směnečného platebního příkazu, nýbrž až za řízení o směnečných námitkách a jsou útratami sporu. Nelze je proto podřadit pod útraty směnečného platebního příkazu, jež by byly titulem dle § 1 čís. 2 ex. ř. za podmínek § 371 čís. 2 ex. ř. pro povolení zajišťovací exekuce; tento předpis, jsa výjimečný, nedopouští extensivního výkladu, jaký mu dává rekurent, nehledíc ani k tomu, že doslov předpisu § 371 čís. 1 ex. ř. nerozeznává, zda potvrzující rozsudek byl vydán ve sporu směnečném o námitkách či v jinakém sporu.

Čís. 14576.

Jde o nespravedlivou pohrůžku, když ten, jenž jí používá, má právo ji ve skutek uvést, nemá-li však práva použití donucovacího prostředku k účelu, k němuž ho používá.

(Rozh. ze dne 2. října 1935, Rv I 2329/33.)

Žalobce Otakar P., majitel firmy Ig. W. v P. přednesl, že žalovaný zaslal jemu jako tehdejšímu jedinému majiteli firmy Ig. W. dopis, v němž ho vyzývá, aby mu do 1. března 1929 vrátil peníze (30.000 Kč), které od něho přijal jako příspěvek na zařizovací výlohy a investice a jež mu při skončení smlouvy nebyly k dobru připsány, a připojil k tomu vyhrůžky, že upozorní bursovní komoru na jeho špatné finanční poměry a podá zprávu o tom též ministerstvu financí, když mu žádané peníze nevrátí. Tomuto nátlaku žalobce podlehl, neboť když závod po výstupu společníka Artura P. sám převzal, neměl provozovacího kapitálu, byl výhradně odkázán na úvěr, zejména bank, a na důvěru svých zákazníků a obával se důvodně, že by oznámením bursovní komoře, v němž by jeho finanční poměry byly vyličený jako špatné, byl jeho úvěr otřesen, což by bylo mělo za následek okamžité zničení jeho existence. Považuje složení částky 30.000 Kč za menší zlo, nežli zničení úvěru, složil dne 17. března 1929 částku 30.000 Kč, k rukám právního zástupce žalovaného, který ji žalovanému vydal. Ježto tak učinil výhradně proto, že k tomu byl nespravedlivou a důvodnou bázní přinucen, jest žalovaný povinen částku tuto vrátiti, neboť neměl vzhledem k předchozímu majetkovému vyrovnání na částku tuto žádného nároku. N i ž š i

s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalovaný se snaží dolíčiti, že bázeň Otakara P., byť byla důvodnou, nebyla nespravedlivou po rozumu § 870 obč. zák., přehlíží však, že jde i tehdy o pohrůžku nespravedlivou, když sice ten, jenž jí používá, má právo ji ve skutek uvést, jestliže však nemá práva použití donucovacího prostředku k účelu, k němuž ho používá, poněvadž prostředek ten není po zákonu k dosažení účelu určen. S tohoto hlediska měl sice žalovaný právo učiniti na Otakara P. oznámení bursovní komoře, resp. ministerstvu financí, šlo-li mu jen o to, aby znemožnil Otakaru P. obchodování na účet cizích hodnot a klamání veřejnosti, nesměl však pohrůžky takovým oznámením a z něho vyplývajícími škodlivými důsledky pro další existenci firmy P. použití k donucení Otakara P., by vrátil peníze, o nichž se žalovaný domníval, že byl P-em. o ně připraven, neboť k tomuto účelu v pohrůžce nadhozený zákrok dozorčího úřadu proti Otakaru P. nemá po zákonu sloužiti, ježto nadřízené úřady mohly sice v důsledku případného oznámení žalovaného z důvodů veřejnoprávních znemožniti Otakaru P. další obchodní činnost, nemohly však ve svém oboru působnosti donutiti jmenovaného, aby žalovanému peníze vrátil. Nebyl tudíž zákrok dohlédacích úřadů, jímž žalovaný Otakaru P. pohrozil, prostředkem přiměřeným soukromému účelu žalovaného, ježž sledoval pohrůžku, pročez též nelze pohrůžku pokládati za spravedlivou. S tohoto hlediska jest pak nerozhodno, zda jest správným tvrzení žalované strany, že měla proti Otakaru P. nárok na vrácení částky 30.000 Kč z důvodu, že sama byla donucena k narovnání, jímž se nároku toho svého času vzdala pohrůžkou, že nepřistoupí-li na ono vyrovnání, utrpí ještě větší majetkovou újmu tím, že firma, jejímž společníkem byla strana žalovaná, ohlásí vyrovnání a vyrovná se právě z peněz vložených žalovanou stranou do firmy. Vždyť dle ustanovení § 870 obč. z. nelze nespravedlivou pohrůžkou vynutiti ani splnění oprávněného jinak nároku.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Dovolatel odporuje názoru odvolacího soudu, že pohrůžka vyslovená dovolatelem v dopise ze dne 26. února 1929 na Otakara P., byla nespravedlivou proto, že dovolatel neměl práva použití tohoto donucovacího prostředku, jenž není po zákonu určen k dosažení účele. Dovolatel přiznává v dovolání, že nemohl pohrůžkou tou docíliti, aby mu bylo bursovní radou vynuceno vrácení 30.000 Kč od Otakara P., ale míní, že mohl upozorniti dozorčí orgán pro svou ochranu. Než výklad odvolacího soudu o pojmu »nespravedlivé pohrůžky«, vyslovený v napadeném rozsudku, odpovídá praxi (rozh. č. 6248, 12350 sb. n. s.) i teorii. Dovolatel v onom dopisu činí pohrůžku trojím způsobem, a) soudními kroky, b) upozorněním bursovní komory na finanční poměry, c) zprávou ministerstvu financí. Není pochyby o tom, že v příčině prvního způsobu a) byl dovolatel oprávněn soudními kroky vymáhati vrácení neprávem prý přijaté částky od Otakara P., poněvadž právě soudy jsou k tomu určeny rozhodovati o takových soukromých nárocích ať cestou civilní, ať trestní v adhaesním řízení. Dovolatel mohl také jako občan učiniti

v zájmu veřejnosti kroky pod b), c), avšak neměl tak učiniti v posledních dvou případech ve spojitosti s tím, aby dosáhl pohrůzkou vrácení požadované částky. Tím zneužil právní a skutečné možnosti jinak dovolených prostředků, jež byly nezpůsobilé k prosazení jeho vlastních zájmů, jež však mohly býti spojeny se škodlivými následky pro ohroženého a mohly mu znemožniti další existenci. V obor působnosti orgánů pod b), c) nespadá donutiti žalobce, aby dovolateli peníze vrátil. Dovolatel způsobem naznačené pohrůžky sledoval cíl poškoditi zájmy ohroženého, aniž mohl tím prosaditi bezvýhradně svůj požadavek, a takové zneužití donucovacích prostředků je protiprávní a nebyl k němu za takových okolností oprávněn. Poněvadž učiněná pohrůžka se stala dovolatelem jako smluvníkem, byla adresována druhé smluvní straně, byla nespravedlivou a vzbudila důvodnou obavu v ohroženém, jsou dány podmínky § 870 obč. zák.

Čís. 14577.

K § 63 směn. zák.

Závazek směnečných rukojmí není dotčen tím, že směnku podepsala jako akceptant osoba pasivně směnečně nezpůsobilá.

(Rozh. ze dne 2. října 1935, Rv II 603/35.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu namítli žalovaní směneční rukojmí, že podle data vystavení na směnce uvedeného byla směnka vystavena v době, kdy žalovaný akceptant směnky upadl do konkursu a nebyl tudíž vzhledem k § 4 kon. ř. pasivně směnečně způsobilý. Důsledkem toho nemohl ani pro ně vzniknouti platně rukojemský (směnečný) závazek též proto, že by znamenal nadržování žalobkyni a odporoval dobrým mravům. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů :

Podle § 63 sm. zák. jest závazek směnečného rukojmího platný i tehdy, je-li závazek hlavního dlužníka neplatný z jiných důvodů než pro vadu formy. Neplatnost závazku hlavního dlužníka vyvozují dovolatelé z toho, že podle data vystavení ve směnce uvedeného byla směnka vystavena v době, kdy prvý žalovaný následkem konkursu, uvaleného před tím na jeho jmění a dosud neskončeného, nemohl se vzhledem k § 4 kon. ř. platně zavázati, takže z jeho podpisu na směnce nemohl pro něho vzniknouti platný směnečný závazek. Z toho je vidno, že dovolatelé neuplatňují neplatnost závazku hlavního dlužníka pro formelní vadu, nýbrž z jiných důvodů, tudíž z materiálních a to proto, že směnku podepsala osoba pasivně směnečně nezpůsobilá. Takovouto udánlivou neplatností není však jinak platně založený směnečný závazek rukojmího dotčen (§ 63 směn. zák.).